22/05/2019

“Ο τολμηρός Κρητικός ιερέας που κατάφερε να κάνει το όνειρό του πραγματικότητα και να λειτουργήσει στην Αγία Σοφία”

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Η τελευταία λειτουργία στην Αγιά Σοφιά έγινε την Τρίτη 29 Μαΐου 1453, ύστερα η Πόλη αλώθηκε. Μέχρι το 1919.

Ενα τολμηρός Κρητικός ιερέας, το 1919, κατάφερε να κάνει το όνειρό του πραγματικότητα και να λειτουργήσει στην Αγία Σοφία, με την συνοδεία και την προστασία πέντε Ελλήνων αξιωματικών.

Πρωταγωνιστής αυτού του συγκλονιστικού γεγονότος της εθνικής μας ζωής, της λειτουργίας στην Αγιά Σοφιά, ήταν ένα αληθινό παλικάρι, ένα βλαστάρι της λεβεντογέννας Κρήτης, ο παπά – Λευτέρης Νουφράκης από τις Άλωνες Ρεθύμνου.

Ο παπα-Λευτέρης Νουφράκης υπηρετούσε ως στρατιωτικός ιερέας στη Β’ Ελληνική Μεραρχία, μια από τις δυο Μεραρχίες πού συμμετείχαν στις αρχές του 1919 στο «συμμαχικό» εκστρατευτικό σώμα στην Ουκρανία.

Η Μεραρχία αύτη στο δρόμο προς την Ουκρανία στάθμευσε για λίγο στην Κωνσταντινούπολη, την Πόλη των ονείρων του ελληνικού λαού, η οποία την εποχή

εκείνη βρισκόταν υπό «συμμαχική επικυριαρχία», ύστερα από το τέλος του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου.

Μια ομάδα Ελλήνων αξιωματικών με επικεφαλής τον γενναίο Κρητικό και μαζί του τον ταξίαρχο Φραντζή, τον Ταγματάρχη Λιαρομάτη, το Λοχαγό Σταματίου και τον Υπολοχαγό Νικολάου αγνάντευαν από το πλοίο την πόλη και την Άγια-Σοφιά, κρύβοντας βαθιά μέσα στην καρδιά τους το μεγάλο μυστικό τους, τη μεγάλη απόφαση πού είχαν πάρει το περασμένο βράδυ, ύστερα από πρόταση και έντονη επιμονή του τολμηρού Κρητικού παπα-Λευτέρη Νουφράκη.

Να βγουν δηλαδή στην Πόλη και να λειτουργήσουν στην Άγια-Σοφιά.

Όλοι τους ήταν διστακτικοί, όταν άκουσαν τον παπα-Λευτέρη να τους προτείνει το μεγάλο εγχείρημα. Ήξεραν ότι τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα.

Ή Άγια-Σοφιά ήταν ακόμη τζαμί και σίγουρα κάποιοι φύλακες θα ήταν εκεί, κάποιοι άλλοι θα πήγαιναν για προσευχή, δεν ήταν δύσκολο από τη μία στιγμή στην άλλη να γεμίσει η εκκλησία. Ύστερα ήταν και οί ανώτεροι τους, οι οποίοι δεν θα έβλεπαν με καλό μάτι αυτή την ενέργεια, ή οποία σίγουρα θα προκαλούσε θύελλα αντιδράσεων από τους «συμμάχους» για την «προκλητικότητα» της.

Ίσως, μάλιστα, να δημιουργούνταν και διπλωματικό επεισόδιο, το οποίο φυσικά θα έφερνε σε δύσκολη θέση την ελληνική κυβέρνηση.

Όμως ο παπα-Λευτέρης είχε πάρει την απόφαση του, ήταν αποφασιστικός και κατηγορηματικός. «Αν δεν έρθετε εσείς, θα πάω μοναχός μου! Μόνο ένα ψάλτη θέλω. Εσύ, Κωνσταντίνε Λιαρομάτη, θα μου κάνεις τον ψάλτη;».

«Εντάξει, παππούλη»**,** του απάντησε ο Ταγματάρχης, ο οποίος πήρε και αυτός την ίδια απόφαση, κι όλα πια είχαν μπει στο δρόμο τους.

Τελικά, μαζί τους πήγαν και οί άλλοι. Το πλοίο πού μετέφερε τη Μεραρχία είχε αγκυροβολήσει στ’ ανοιχτά, γι’ αυτό επιβιβάστηκαν σε μία βάρκα στην οποία κωπηλατούσε ένας Ρωμιός της Πόλης και σε λίγο αποβιβάστηκαν στην προκυμαία.

Ο Κοσμάς, Ο ντόπιος βαρκάρης, έδεσε τη βάρκα και τους οδήγησε από το συντομότερο δρόμο στην Αγιά Σοφιά. Η πόρτα ήταν ανοιχτή λες και τους περίμενε. Ο Τούρκος φύλακας κάτι πήγε να πει στη γλώσσα του, όμως τον καθήλωσε στη θέση του και τον άφησε άφωνο ένα άγριο κι αποφασιστικό βλέμμα του Ταξίαρχου Φραντζή. Όλοι μπήκαν μέσα με ευλάβεια και προχώρησαν κάνοντας το σταυρό τους.

Ο παπα-Λευτέρης ψιθύρισε με μεγάλη συγκίνηση: «Εισελεύσομαι εις τον οίκον σου,

προσκυνήσω προς Ναόν Άγίον σου εν φόβω...». Προχωρεί γρήγορα, δεν χρονοτριβεί, εντοπίζει το χώρο στον όποιο βρισκόταν το Ιερό και η Αγία Τράπεζα. Βρίσκει ένα τραπεζάκι, το τοποθετεί σ' αυτή τη θέση, ανοίγει την τσάντα του, βγάζει όλα τα απαραίτητα για τη Θεία Λειτουργία, βάζει το πετραχήλι του και αρχίζει.

Ευλογημένη η Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν, αποκρίνεται ο Ταγματάρχης Λιαρομάτης και ή Θεία Λειτουργία στην Αγιά Σοφιά έχει αρχίσει. Μακάρι να μας αξιώσει ο Θεός να την ολοκληρώσουμε, σκέφτονται όλοι, και σταυροκοπιούνται με κατάνυξη. Οι αξιωματικοί μοιάζουν να τα 'χουν χαμένα, όλα έγιναν τόσο ξαφνικά και φαίνονται απίστευτα Η Θεία Λειτουργία προχωρεί κανονικά. Η Αγιά-Σοφιά ύστερα από 466 ολόκληρα χρόνια ξαναλειτουργείται!

Ο παπα-Λευτέρης συνεχίζει.

Όλα γίνονται ιεροπρεπώς, σύμφωνα με το τυπικό της Εκκλησίας.

Ακούγονται τα «ειρηνικά», το «Κύριε ελέησον», «ό Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού...», πού γράφτηκε από τον ίδιο τον Ιουστινιανό με την προσταγή και την φροντίδα του οποίου χτίστηκε και ή Άγια-Σοφιά.

Ακολουθεί ή Μικρή Είσοδος, το «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ...», ο Απόστολος από τον Ταξίαρχο Φραντζή και το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα από τον παπα-Λευτέρη. Χρέη νεωκόρου εκτελεί ό Υπολοχαγός Νικολάου. Στο μεταξύ η Αγιά Σοφιά αρχίζει να γεμίζει με Τούρκους.

Ο παπα-Νουφράκης δεν πτοείται και συνεχίζει. Οι άλλοι κοιτάζουν σαστισμένοι πότε τον ατρόμητο παπά και πότε τους Τούρκους, πού μέχρι εκείνη τη στιγμή παρακολουθούν σιωπηλοί μη μπορώντας ίσως να πιστέψουν στα μάτια τους, γιατί αυτό πού γινόταν εκείνη την ώρα μέσα στην Αγιά Σοφιά ήταν πραγματικά κάτι το απίστευτο.

Μετά το Ευαγγέλιο ακολουθεί το Χερουβικό από τον Ταγματάρχη Λιαρομάτη, ενώ ο παπα-Λευτέρης τοποθετεί το αντιμήνσιο πάνω στο τραπεζάκι, για να κάνει την Προσκομιδή.

Οι Τούρκοι συνεχώς πληθαίνουν. Οι ώρες είναι δύσκολες, αλλά και ανεπανάληπτες, ιστορικές.

Ο παπα-Νουφράκης συνεχίζει. Βγάζει από την τσάντα ένα μικρό Άγιο Ποτήριο, ένα δισκάριο, ένα μαχαιράκι, ένα μικρό πρόσφορο κι ένα μικρό μπουκαλάκι με νάμα. Με

ιερή συγκίνηση και κατάνυξη κάνει την προσκομιδή, ενώ ό Λιαρομάτης συνεχίζει να ψάλει το Χερουβικό.

Όταν ολοκλήρωσε την Προσκομιδή, στρέφεται στον Υπολοχαγό Νικολάου, του λέει ν' ανάψει το κερί για να ακολουθήσει ή Μεγάλη Είσοδος. Ό νεαρός Υπολοχαγός προχωρεί μπροστά με το αναμμένο κερί και ακολουθεί ό παπάς βροντοφωνάζοντας: ***«Πάααντων ημών μνησθείη Κύριος ό Θεός…».***

Στη συνέχεια ακολουθούν οι «Αιτήσεις»» και το «Πιστεύω», το όποιο είπε ό Φρατζής .

Στο μεταξύ η Αγιά Σοφιά, έχει γεμίσει με Τούρκους κι ανάμεσα τους υπάρχουν και πολλοί Έλληνες της Πόλης, οι οποίοι βρέθηκαν εκεί αυτή την ώρα και παρακολουθούν με συγκίνηση τη λειτουργία, χωρίς να τολμούν να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματα τους «δια τον φόβον των Ιουδαίων», ήτοι των Τούρκων.

Μόνο κάποιες στιγμές δεν μπορούν να συγκρατήσουν τα δάκρυα, πού τρέχουν από τους οφθαλμούς τους και για να μην προδοθούν φροντίζουν και τα σκουπίζουν πριν γίνουν «πύρινο» ποτάμι και τότε ποιος θα μπορούσε να τα συγκρατήσει.

Η Λειτουργία στο μεταξύ φτάνει στο ιερότερο σημείο της, την Αναφορά. Ο παπα-Λευτέρης, με πάλλουσα από τη συγκίνηση φωνή, λέει: ***«Τα Σα εκ των Σων, Σοι προσφέρομεν κατά πάντα και δια πάντα».***

Όλοι οί αξιωματικοί γονατίζουν και ή φωνή του Ταγματάρχη Λιαρομάτη ακούγεται να ψέλνει το ***«Σε υμνούμεν, Σε ευλογούμεν, Σοι ευχαριστούμεν, Κύριε, και δεόμεθά Σου, ό Θεός ημών».*** Σε λίγη ώρα ή αναίμακτη θυσία του Κυρίου μας έχει τελειώσει στην Αγιά Σοφιά, ύστερα από 466 ολόκληρα χρόνια!!

Ακολουθεί το «Άξιον εστίν», το «Πάτερ ημών», το «Μετά φόβου Θεού πίστεως και αγάπης προσέλθετε» και όλοι οί αξιωματικοί πλησιάζουν και κοινωνούν τα Άχραντα Μυστήρια.

Ο παπα-Λευτέρης λέει γρήγορα τις ευχές και ενώ ο Λιαρομάτης ψέλνει το «Είς το όνομα Κυρίου ευλογημένον...» καταλύει το υπόλοιπων της Θείας Κοινωνίας και απευθυνόμενος στον Υπολοχαγό Νικολάου του λέει: ***«Μάζεψε τα γρήγορα όλα και βαλτά μέσα στην τσάντα»,*** Ύστερα κάνει την Απόλυση! Ή Θεία Λειτουργία στην Άγια-Σοφιά, έχει ολοκληρωθεί.

Ένα όνειρο δεκάδων γενεών Ελλήνων έχει γίνει πραγματικότητα. Ο παπα-Νουφράκης και οι τέσσερις αξιωματικοί είναι έτοιμοι να αποχωρήσουν και να επιστρέψουν στο πλοίο.

Ή Εκκλησία όμως είναι γεμάτη Τούρκους, οί όποιοι έχουν αρχίσει να γίνονται άγριοι, επιθετικοί συνειδητοποιώντας τι ακριβώς είχε συμβεί. Η ζωή τους κινδυνεύει άμεσα.

Όμως δε διστάζουν, πλησιάζει ο ένας τον άλλο, γίνονται «ένα σώμα», μια γροθιά και προχωρούν προς την έξοδο.

Οι Τούρκοι είναι έτοιμοι να τους επιτεθούν, όταν ένας Τούρκος αξιωματούχος παρουσιάζεται με την ακολουθία του και τους λέει: **«Ντουρούν χέμεν» (αφήστε τους να περάσουν). Το είπε με μίσος.**

Θα ήθελε να βάψει τα χέρια του στο αίμα τους, όμως εκείνη τη στιγμή έτσι έπρεπε να γίνει, αυτό επέβαλαν τα συμφέροντα της πατρίδας του, δεν ήταν χρήσιμο γι' αυτούς να σκοτώσουν τώρα πέντε Έλληνες αξιωματικούς μέσα στην Αγια Σοφιά.

Δεν ξεχνά ότι στ' ανοιχτά της Πόλης βρίσκονται δυο ετοιμοπόλεμες Ελληνικές Μεραρχίες κι ακόμη ότι η Κωνσταντινούπολη βρίσκεται ουσιαστικά υπό την επικυριαρχία των νικητών του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στους οποίους βέβαια δεν συμπεριλαμβάνονται οι Τούρκοι.

Στο άκουσμα αυτών των λόγων οι Τούρκοι υποχωρούν. Ο παπα-Νουφράκης και οι άλλοι αξιωματικοί βγαίνουν από την Αγιά Σοφιά κατευθυνόμενοι προς την προκυμαία, όπου τους περιμένει ή βάρκα.

Ένας μεγαλόσωμος Τούρκος τους ακολουθεί, σηκώνει ένα ξύλο και ορμά για να χτυπήσει τον παπα-Νουφράκη. Διαισθάνεται, ξέρει ότι αυτός ο παπάς είναι ο εμπνευστής αυτού του γεγονότος.

Ο ηρωικός παπάς σκύβει για να προφυλαχθεί, αλλά ο Τούρκος καταφέρνει και τον χτυπά στον ώμο. Λυγίζει το σώμα του από τον αβάσταχτο πόνο, όμως μαζεύει τις δυνάμεις του, ανασηκώνεται και συνεχίζει να προχωρεί.

Στο μεταξύ ο Ταγματάρχης Λιαρομάτης και ο Λοχαγός Σταματίου αφοπλίζουν τον Τούρκο, ο οποίος είναι έτοιμος για να δώσει το πιο δυνατό κι ίσως το τελειωτικό χτύπημα στον παπά. Ήδη, πλησιάζουν στη βάρκα. Μπαίνουν όλοι μέσα.

Ο Κοσμάς μαζεύει τα σχοινιά και αρχίζει γρήγορα να κωπηλατεί.

Σε λίγο βρίσκονται πάνω στο ελληνικό πολεμικό πλοίο ασφαλείς .και θριαμβευτές.

Βέβαια ακολούθησε διπλωματικό επεισόδιο και οί «σύμμαχοι» (οι σημερινοί «εταίροι») διαμαρτυρήθηκαν έντονα στον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο, ο οποίος αναγκάστηκε να επιπλήξει τον παπα-Λευτέρη Νουφράκη.

Όμως κρυφά επικοινώνησε μαζί του και«τον επαίνεσε και συνεχάρη τον πατριώτη ιερέα, πού έστω και για λίγη ώρα ζωντάνεψε μέσα στην Άγια-Σοφιά τα πιο ιερά όνειρα του Έθνους μας».

Ο τολμηρός απλός παπάς, από τις Άλωνες Ρεθύμνου, σήκωσε πάνω στους ώμους του και ζωντάνεψε, έστω και για λίγο, ένα από τα πιο επικά, πιο, ιερά πιο άγια όνειρα...

ΠΗΓΗ: Απόσπασμα από το ομώνυμο άρθρο του Ανδρέα Κυριάκου στο περιοδικό,«Τα Πάτρια».